

EEN LOKAAL LEA MONITOR- EN EVALUATIEPLAN

LEESWIJZER

Het is van belang dat u als gezamenlijke LEA-partners een M&E-plan LEA opstelt. De achtergronden hiervan staan beschreven in de voorafgaande brochure 'Blauwe Ogen 0. Uitleg'. In voorliggend deel van de Blauwe Ogen reeks beschrijven we een voorbeeld van een gemeentelijk Monitoring en Evaluatieplan: het plan van de fictieve gemeente Blauwburg. In dit plan worden het doel en de opzet van de lokale monitor beschreven en de spelregels afgesproken. De gemeente Blauwburg dient ter voorbeeld of als inspiratie voor uw eigen gemeente. De beoogde opsteller van het stuk is één van de LEA-partners: een beleidsmedewerker of een vertegenwoordiger van de schoolbesturen.

Het betreft hier een minimumvariant: een opzet die in principe in elke gemeente zou moeten kunnen worden uitgevoerd. Voor gemeenten die meer willen, kan deze opzet als basis dienen. Bij iedere paragraaf staat in een kader vooraf een korte instructie. In de lopende tekst staan de voorbeeldbeschrijvingen voor een lokaal M&E-plan.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
2	Doel van monitoring en evaluatie	6
3	Uitgangspunten	7
4	Werkwijze	8
5	Inventarisatie LEA-monitor Blauwburg	9
	Thema 1: Voor- en Vroegschoolse educatie	
	Thema 2: Verzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV)	
	Thema 3: De brede school	
	Thema 4: Onderwijsresultaten en schoolloopbanen	
6	Privacybescherming	15
7	Rapportage en opbrengsten	16
8	Het evalueren van de LEA	17
9	Organisatie en uitvoering	18
Bijlage 1	Juridische aspecten en monitoring	20
Bijlage 2	Voorbeeld instemmingsverklaring	22
Bijlage 3	Voorbeeld Kaderovereenkomst	25

→ *Begin met een korte beschrijving van uw LEA-beleid en het monitorbesluit.*

De schoolbesturen, de kinderopvang en de gemeente Blauwburg hebben gezamenlijk een Lokale Educatieve Agenda Blauwburg opgesteld. De belangrijkste speerpunten zijn:

- voor- en vroegschoolse educatie;
- voortijdig schoolverlaten;
- de brede school.

Nieuwe thema's, zoals de aansluiting tussen PO en VO en de kwaliteit van het onderwijs zijn in ontwikkeling. Zij zullen in een later stadium aan de LEA worden toegevoegd. De ontwikkeling van een LEA in Blauwburg is ingebed binnen een breder onderwijs- en jeugdbeleidskader. Ieder jaar wordt een concreet jaarplan geformuleerd: binnen de verschillende beleidsdomeinen worden concrete doelen en activiteiten geformuleerd.

Een belangrijke beleidsbehoefte is monitoring en evaluatie (M&E): het in beeld brengen en volgen van de resultaten van de LEA. Hiertoe zal jaarlijks een M&E-rapportage worden opgesteld: 'De lokale staat van het onderwijs in Blauwburg'. Deze rapportage dient als input voor een discussie in het LEA-overleg over de voortgang van het beleid. In voorliggende notitie stellen we het M&E-plan op.

DOEL VAN MONITORING EN EVALUATIE

→ *Beschrijf wat u met de monitor beoogt.*

Een goede monitor- en evaluatiesystematiek:

- biedt zicht op de onderwijs- en jeugdproblematiek;
- brengt de voortgang en effecten van het beleid in zicht;
- levert input voor bijstellingen van beleid;
- levert gegevens voor verantwoording aan het rijk.

Er is onderscheid tussen monitoring en evaluatie. Onder monitoring verstaan we het periodiek verzamelen van gegevens over een standaardset van indicatoren. Evaluatie is het beoordelen van beleid, waarbij we onder andere gebruik maken van monitorgegevens.

Er is momenteel geen sprake van een wettelijk vastgesteld LEA-monitormodel of een LEA-monitorverplichting. Op een aantal zelfstandige beleidsthema's is wel sprake van een dergelijke monitorverplichting. Deze verplichting geldt met name voor de thema's voortijdig schoolverlaten, VVE en schakelklassen.

→ *Beschrijf hoe u de M&E van de LEA wilt inrichten. In dit voorbeeld coördineert een gemeentelijk beleidsmedewerker de monitor en verzamelt de gegevens. In principe kan dit echter ook bijvoorbeeld een vertegenwoordiger van de schoolbesturen zijn.*

Uitgangspunten voor een LEA-M&E Blauwburg zijn:

- het moet in eigen beheer door de gemeente en lokale partners uit kunnen worden gevoerd.
- de monitor en evaluatie moet beleidsrelevant zijn;
- we maken zoveel mogelijk gebruik van reeds beschikbare gegevens om de LEA-partners en instellingen zo min mogelijk te belasten;
- relevante nieuwe beleidsthema's in de toekomst moeten ook binnen het M&E-kader kunnen worden ondergebracht;
- de M&E kent duidelijke afspraken over privacy.

→ *Beschrijf de inhoudelijke stappen die u wilt doorlopen voor de ontwikkeling van monitoring en evaluatie.*

De inhoud van het M&E-plan wordt in drie stappen uitgewerkt:

- **Stap 1.** Wat zijn de relevante beleidsvragen en -doelen?
Voordat gegevens worden verzameld, staan we eerst stil bij de relevante thema's, beleidsvragen en -doelen. Over welke thema's willen we welke informatie verzamelen en waarom?
- **Stap 2.** Monitorindicatoren afleiden.
Vervolgens leiden we de monitorindicatoren af uit de relevante beleidsvragen. Om standaardisering te bevorderen wordt daarbij gekeken naar landelijke voorbeeldindicatoren.
- **Stap 3.** Operationele uitwerking.
Ten slotte komen operationele vragen aan bod: Welke gegevens zijn al beschikbaar? Welke informatie moet nieuw worden verzameld? Waar? Hoe? Door wie? En met welke frequentie? In deze stap maken we ook afspraken over privacy tussen instellingen die gegevens leveren en instellingen die de gegevens ontvangen.

In de volgende paragraaf volgen we deze stappen op weg naar een M&E-plan voor Blauwburg.

→ *Voer het bovenstaande stappenplan uit om lokale thema's en speerpunten systematisch weer te geven. In dit voorbeeldplan hebben we een beperkte selectie van LEA-thema's gekozen. Indien er in uw gemeente meer en/of andere thema's op de LEA staan, kunt u ze op dezelfde manier uitwerken.*

Wat zijn momenteel in Blauwburg de belangrijkste beleidsthema's op de Lokale Educatieve Agenda? De gemeente, de peuterspeelzalen/kinderopvang en de schoolbesturen kiezen samen voor de volgende thema's:

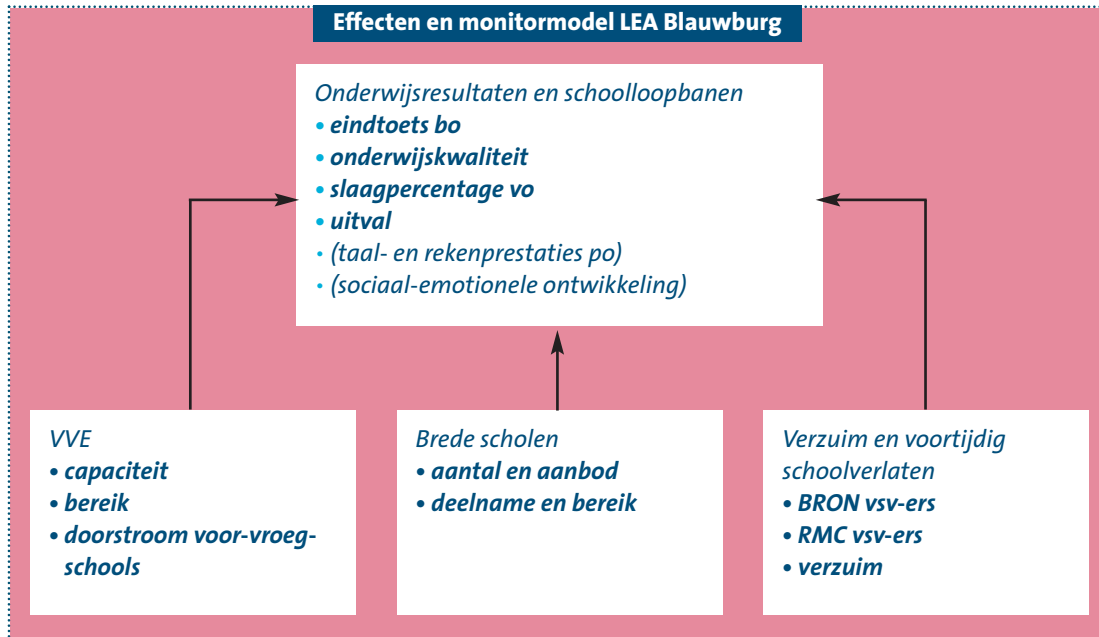
1. Voor- en vroegschoolse educatie
2. Verzuim en voortijdig schoolverlaten
3. De brede school
4. Demografie en schoolloopbaan

Op deze thema's wordt lokaal beleid gevoerd en dienen in principe de voortgang en effecten in beeld te worden gebracht. In de komende jaren kan dit worden uitgebreid met nieuwe thema's.

Het uiteindelijke doel van de gemeente Blauwburg is om met de LEA bij te dragen aan goede schoolloopbanen van kinderen in onze gemeente. Die bijdrage is zowel gericht op de cognitieve als op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. In de M&E-uitvoering zullen dan ook een aantal gegevens worden verzameld over de prestaties van leerlingen en hun schoolloopbaan.

Schematisch ziet de inhoud van de M&E Blauwburg er als volgt uit:¹

¹ Vetgedrukt zijn de indicatoren die in deze voorbeeldrapportages behandeld worden. De andere indicatoren zijn uitbreidingsmogelijkheden die in vervolgguiden aan bod komen.

In de onderstaande schema's werken we de beleidsthema's uit conform het 3-stappenplan in paragraaf 4.

Thema 1: Voor- en Voegschoolse educatie

Voor- en voegschoolse educatie is een belangrijk speerpunt in het onderwijsachterstandenbeleid in Blauwburg. Leerlingen met een achterstand beginnen via VVE zo vroeg mogelijk aan een inhaalslag.

Het streven is om in 2011 100% aanbod te hebben gecreëerd voor alle peuters (voerschoolse educatie) en kleuters (voegschoolse educatie) die binnen de doelgroep vallen. Dit aanbod betreft in het voerschoolse een erkend VVE-programma voor vier dagdelen, uitgevoerd met dubbele bezetting. Verder is het doel dat minstens 90% van de peuters die een VVE-programma volgt in het voerschoolse, ook een VVE-programma op de basisschool volgt.

Beleidsvragen en -doelen:

- *Hoeveel VVE aanbod is er?*
- *Bereik: Wat is de huidige deelname van (doelgroep)leerlingen aan voerschoolse en voegschoolse voorzieningen?*
- *Doorgaande lijn: Hoe groot is de doorstroom van voerschoolse naar voegschoolse voorzieningen?*
- *Effect: Wat is het effect van deelname aan VVE-programma's? Nemen de taal- en rekenprestaties toe? Wat betreft het effect van VVE zullen de landelijke evaluaties worden geraadpleegd. Het is niet reëel om een eigen evaluatieonderzoek uit te voeren.*

Indicator(en)	Instrumentatie	Verantwoordelijkheid	Privacy en andere opmerkingen
<i>Aanbod programma's voor VVE en bezetting</i>	• <i>jaarlijkse verantwoordingsrapportages psz/kdv</i> • <i>verslaglegging besturen bo</i>	• <i>De besturen van psz en kdv leveren jaarlijks verantwoordingsrapportages aan de gemeente.</i> • <i>De bo-besturen verzorgen jaarlijks een VVE-verslaglegging aan de gemeente.</i>	<i>De rapportages bevatten geen gegevens die herkenbaar zijn op kind-niveau.</i>
<i>Deelname aan VVE-programma's voorschools Bereik van de doelgroeppeuters</i>	• <i>jaarlijkse verantwoordingsrapportages psz/kdv</i> • <i>omvang van totaalpopulatie: bijv. schatting op basis van bo-gegevens groep 1 en 2</i>	<i>Idem (zie boven)</i>	<i>Idem (zie boven)</i>
<i>Deelname aan VVE-programma's vroegschool en het bereik van de doelgroepkleuters</i>	• <i>jaarlijkse verantwoordingsrapportages psz/kdv</i> • <i>verslaglegging besturen bo</i> • <i>omvang van totaalpopulatie: telgegevens CFI groep 1 en 2</i>	<i>Idem</i>	<i>Idem</i>
<i>Doorstroom van voorschools naar vroegschool</i>	• <i>psz en bo gaan dit administreren. Verslaglegging aan gemeente.</i>	<i>De psz/kdv-besturen nemen dit op in de verantwoordingsrapportage. De bo-besturen in hun VVE-verslag.</i>	<i>Idem</i>
Rapportage			
<i>In de jaarlijkse verantwoordingsrapportages aan de gemeente doen de besturen van de psz en kdv verslag van het aanbod, het aantal dagdelen, de personele bezetting, de deelnamegegevens van (doelgroep) kinderen en de doorstroomgegevens bo. De bo-schoolbesturen stel-</i>		<i>len een jaarlijkse VVE-rapportage op voor de LEA M&E. De monitorcoördinator voegt de verschillende verantwoordingsrapportages jaarlijks samen en berekent het bereik met behulp van gegevens over de totaalpopulatie.</i>	

Thema 2: Verzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV)

De aanpak van Verzuim en voortijdig schoolverlaten zijn belangrijke speerpunten. Vanuit de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC) wordt een sluitende aanpak rondom voortijdig schoolverlaten georganiseerd. Zo goed mogelijk wordt het aantal vsv-ers geregistreerd.

Nieuw is dat gemeenten ook vsv-gegevens uit het BRON-bestand krijgen. Hierin wordt geregistreerd welke leerlingen op 1 oktober niet op een school staan ingeschreven en het jaar daarvoor wel (gegevens van de IB-Groep). We noemen dit BRON vsv-ers. Uitvallers van na 1 oktober die het

volgend schooljaar weer gewoon starten, worden dus niet meegerekend in deze aantallen. Bij de RMC-registratie is dit wel het geval. Tot slot levert ook de gemeentelijke leerplichtadministratie informatie over vsv en verzuim.

Beleidsvragen:

- Hoeveel voortijdig schoolverlaters heeft de gemeente (BRON- en RMC-definitie)?
- Hoeveel voortijdig schoolverlaters zijn in het bezit van een vmbo-diploma?
- Hoeveel relatief en absoluut verzuim is er in de gemeente?

Indicator	Instrumentatie	Verantwoordelijkheid	Privacy en andere opmerkingen
BRON vsv-ers • aantal en percentage • met en zonder vmbo-diploma	Gegevens worden jaarlijks door de IB-groep aan de gemeente geleverd. (www.aanvalopschooluitval.nl)	De gemeente Blauwburg beheert de gegevens.	Rapportage niet op leerlingniveau, alleen op gemeenteniveau.
RMC vsv-ers • aantal en percentage • met en zonder vmbo-diploma	De gemeentelijke leerplicht en RMC-administratie	Scholen dienen te leveren aan de gemeente.	De leerplicht- en RMC-administratie kennen een wettelijke vrijstelling (WBP).
Doorstroom vmbo-mbo: • aantallen en percentages	Wordt door CFI gerapporteerd, bijvoorbeeld op www.voortijdigschoolverlaten.nl .		Rapportage op schoolniveau
Verzuim ²	Wettelijk verplichte meldingen door scholen aan de gemeente	De gemeente verzamelt deze gegevens.	

Rapportage

De verschillende gegevens omtrent voortijdig schoolverlaten en verzuim worden jaarlijks overzichtelijk in beeld gebracht. In de rapporta-

ge wordt een helder onderscheid gemaakt tussen de verschillende definities van voortijdig schoolverlaten.

2 Het aantal ingeschreven leerplichtige leerlingen dat gedurende het schooljaar tenminste eenmaal ongeoorloofd het onderwijs niet bezoekt (gedurende langer dan drie dagen, dan wel meer dan 1/8 deel van de lestijd in 4 weken).

Thema 3: De brede school

De gemeente Blauwburg heeft twee brede basisscholen en één brede school voor voortgezet onderwijs. Daarnaast is er nog een derde brede basisschool in ontwikkeling. Uitgangspunt bij alle brede scholen in Blauwburg is het dorpspleinconcept, waarbij de brede school naast onderwijs ook sport en cultuur, schoolmaatschappelijk werk, bibliotheek en zo mogelijk ook buurthuisfuncties moet integreren. De gemeente vervult hierin de regierol.

Beleidsvragen en -doelen:

- *Hoeveel brede scholen zijn er?*
- *Hoeveel en welke activiteiten en voorzieningen worden aangeboden?*
- *Wat is de deelname en het bereik?*
- *Hoe verloopt de samenwerking binnen de brede scholen?*

Indicator	Instrumentatie	Verantwoordelijkheid	Privacy en andere opmerkingen
<i>Aantal brede scholen</i> • <i>Uitgesplitst naar type aanbod en activiteiten</i>	<i>Schoolbesturen bo rapporteren aan de gemeente</i>	<i>Schoolbesturen</i>	<i>Geen herkenbare persoonsgegevens</i>
• <i>Aantal deelnemers aan activiteiten</i> • <i>Bereik</i>	<i>Scholen registreren en rapporteren jaarlijks aan de gemeente en besturen. De gemeente verzamelt totaalgegevens en berekent het bereik.</i>	<i>Schoolbesturen Gemeente</i>	<i>Idem</i>
<i>Hoe tevreden zijn partners over de samenwerking binnen de brede school.</i>	<i>Tevredenheidspelling</i>	<i>Schoolbesturen of gemeente</i>	<i>Idem</i>

Rapportage

Samenvoeging van de diverse bronnen.

Thema 4: Onderwijsresultaten en schoolloopbanen

Scholen en hun besturen gaan primair over de kwaliteit van het onderwijs. Op een aantal beleidsthema's wordt gezamenlijk op gemeentelijk niveau gewerkt om uiteindelijk de schoolloopbanen te verbeteren.

Beleidsvragen:

- *Hoeveel zeer zwakke en zwakke scholen zijn er in Blauwburg?*
- *Hoe ontwikkelt het aantal leerlingen in bo, so en vo zich?*
- *Hoe ontwikkelt het aantal gewichtenleerlingen zich?*
- *Wat zijn de eindtoetsprestaties in groep 8?*
- *Wat zijn de slaagpercentages in het vo?*
- *Hoe hoog is de uitval in vo en mbo?*

Indicator	Instrumentatie	Verantwoordelijkheid	Privacy en andere opmerkingen
<i>Aantal zwakke en zeer zwakke scholen in bo, so en vo</i>	<i>Gegevens worden vermeld op de site van de Inspectie van het Onderwijs</i>	<i>De gemeente haalt de informatie van de website.</i>	<i>Geen schoolnamen, alleen aantallen.</i>
<i>Ontwikkeling leerlingaantallen en gewichtenleerlingen: Aantallen en percentages</i>	<i>Basisprognoses huisvesting van de gemeente. Gegevens op de website onderwijs in cijfers (http://oic.cfi.nl)</i>	<i>Idem</i>	
<i>Eindtoetsgegevens bo</i>	<i>Schoolrapport B van de Cito-uitslagen van de scholen (vgl. met eigen Cito-groep)</i>	<i>Scholen leveren aan</i>	
<i>Slaagpercentages vo van de scholen, voor de hele gemeente en vergeleken met landelijke cijfers</i>	<i>Gegevens op de website onderwijs in cijfers (http://oic.cfi.nl)</i>	<i>Gemeente haalt van http://oic.cfi.nl.</i>	<i>Geen schoolnamen, alleen aantallen.</i>
<i>Uitval/voortijdig schoolverlaten</i>	<i>Zie paragraaf 5</i>	<i>Zie paragraaf 5</i>	<i>Zie paragraaf 5</i>

Rapportage

Samenvoeging van de diverse bronnen.

→ *Leg vast wie bepaalde gegevens levert en hoe er met deze gegevens wordt omgegaan.*

In deze voorbeeldrapportage wordt er vanuit gegaan dat er buiten de bestaande wettelijke afspraken op het vlak van verzuim en vsv geen herkenbare leerlinggegevens worden geleverd in het kader van de monitor. Voor gemeenten die niet kiezen voor deze sobere M&E-opzet, maar voor een uitgebreidere monitor, vermelden we in Bijlage 1 meer informatie over privacykwesties: Kaderovereenkomsten en instemming-verklaringen.

Het is belangrijk om zorgvuldig om te gaan met privacyzaken, zowel op school- of instellingsniveau als op persoonsniveau (Wet Bescherming Persoonsgegevens).

We stellen hierbij het volgende voor:

1. In de jaarlijkse monitorrapportage ‘Lokale Staat van het Onderwijs’ wordt zoveel mogelijk algemeen gerapporteerd. Instellingen worden alleen met naam genoemd waar dit echt relevant of onontkoombaar is. Uiteraard worden geen herkenbare persoonsgegevens vermeld. De rapportage wordt altijd eerst in concept in het LEA-overleg besproken voordat zij definitief wordt vrijgegeven.
2. In de voorgestelde opzet is het feitelijk niet nodig dat de gegevensverzamelaar beschikt over herkenbare kindgegevens van instellingen, bijvoorbeeld de VVE-deelname van herkenbare kinderen. We stellen dan ook voor dat uitsluitend geanonimiseerde gegevens (bijvoorbeeld namen doorstrepen), dan wel geaggregeerde gegevens (bijv. het totale deelnamepercentage van de hele groep) worden aangeleverd.

→ Leg vast hoe er gerapporteerd zal worden binnen de monitor. Dit kan per thema, maar het is wenselijk om alle gegevens in een jaarlijkse rapportage op te nemen. In plaats van de gemeente kan ook een schoolbestuur of externe verantwoordelijk zijn voor het verzamelen en rapporteren van gegevens.

We stellen voor dat jaarlijks een monitorrapportage wordt opgesteld: de lokale staat van het onderwijs in Blauwburg (conform voorliggend voorstel). Deze jaarlijkse lokale staat van het onderwijs wordt besproken in het LEA-overleg. Daarbij staat de vraag centraal of de LEA op koers ligt gezien de doelstellingen of dat er wellicht beleidsaanpassingen nodig zijn. Op basis van de monitorrapportage aangevuld met ervaringsgegevens wordt gediscussieerd over de tot dusver behaalde resultaten. De rapportage wordt altijd eerst in conceptvorm aangeboden aan het LEA-overleg. Daar wordt besloten over eventuele bijstellingen, het definitief maken en de verdere vrijgave van de notitie.

→ *Voor het evalueren van uw LEA is meer nodig dan het monitoren van de resultaten van het beleid. Tijdens een evaluatie kijkt u bijvoorbeeld ook naar de wijze waarop het proces rond de LEA verlopen is: de samenwerking tussen de partners en de inzet van middelen bijvoorbeeld. In Blauwe Ogen 4 – Evaluatie van de Lokale Educatieve Agenda kunt u hier meer over lezen.*

Jaarlijks wordt de voortgang van de LEA besproken op basis van de rapportage De Lokale Staat van het Onderwijs Blauwburg. Eens in de twee jaar zal aanvullend de balans worden opgemaakt van de samenwerking en de organisatie. De partners binnen de LEA worden bevroegd over hun betrokkenheid bij de LEA. Vinden we dat de goede thema's en partners zijn gekozen en dat middelen op een goede manier zijn ingezet? Hoe verloopt de samenwerking tussen de partners? De resultaten worden besproken in het LEA-overleg.

→ *Vat samen hoe de uitvoering vanaf nu zal verlopen. Er dient één coördinator te zijn. Dit kan de gemeentelijk beleidsmedewerker zijn (zie het voorbeeld van Blauwburg), maar ook een vertegenwoordiger van de schoolbesturen.*

1. Het eerstvolgende LEA-overleg (d.d. xx-xx-xxxx):
 - Behandeling van concept 'Opzet LEA-monitor Blauwburg'. Eventuele gewenste aanpassingen en aanvullingen worden verwerkt en vervolgens wordt het plan definitief vastgesteld.
2. Jaarlijkse gang van zaken:
 - a. De gemeente verzamelt de benodigde gegevens en stelt jaarlijks een concept managementrapportage op, De Lokale Staat van de LEA Blauwburg. De gemeente stelt hiervoor één medewerker verantwoordelijk.
 - b. De rapportage wordt in het LEA-overleg besproken en er worden conclusies getrokken over een eventuele bijstelling van beleid. De rapportage wordt vrijgegeven nadat aanvullingen verwerkt zijn.
 - c. Nieuwe beleidsthema's zullen worden geïntegreerd in de M&E-opzet. Ook bij nieuw of aanvullend beleid zullen de beoogde opbrengsten zo scherp mogelijk worden geformuleerd en zal de voorgang worden gemonitord en geëvalueerd.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 JURIDISCHE ASPECTEN EN MONITORING

Sommige gemeenten zullen kiezen voor een uitgebreidere M&E-opzet. Zij volgen bijvoorbeeld op kindniveau de doorstroom van voor- naar vroegschoolse educatie of brengen ook taal en rekenprestaties in beeld. Daarbij is het soms onontkoombaar om gebruik te maken van herkenbare persoonsgegevens. De LEA partners dienen dan een aantal zaken op het vlak van privacybescherming goed te regelen. Het is uiteraard heel belangrijk om bij het verzamelen van en rapporteren over (individuele) onderwijsgegevens zorgvuldig om te gaan met de privacyregeling. Dit geldt zowel op persoonsniveau als op instellingsniveau. We onderscheiden in deze bijlage privacywetgeving op persoonsniveau (Wet Bescherming Persoonsgegevens, WBP) en op instellingsniveau (Wet Openbaarheid Bestuur, WOB).

PERSOONSNIVEAU: WET BESCHERMING PERSOONSgegevens

De WBP omvat een algemene meldingsplicht voor persoonsregistraties en regelt hoe gebruikers hiermee om dienen te gaan. In leerlingenadministraties (zowel gemeentelijk als bij scholen) worden allerlei gegevens op individueel niveau opgeslagen. Deze administraties zijn vrijgesteld van melding bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Niet vrijgesteld zijn o.a. de RMC-administratie en aanvullende gegevensverzamelingen voor een gemeentelijke onderwijsmonitor. In geval van uitwisseling van persoonsgegevens aan derden gelden de stelregels:

- in principe niet herkenbaar als niet nodig;
- indien alleen vereist voor bijv. onderzoek en monitoring, dan dienen ouders hiervan op de hoogte te worden gebracht.

Bij externe bewerkers van het monitorbestand (bijv. voor statistische doeleinden) is een *bewerksvereenkomst* nodig tussen de gemeente en de bewerkster. Hierin staan o.a. de aard van de

opdracht, naleving wet- en regelgeving, geheimhoudingsplicht, duur overeenkomst.

INSTELLINGSNIVEAU: WET OPENBAARHEID BESTUUR

Gemeenten en schoolbesturen die kiezen voor uitbouw van bijvoorbeeld de leerplichtadministratie tot een onderwijsmonitor, zullen meestal minimaal enkele extra gegevens van de scholen opvragen (zoals de gewichtsfactor in het basisonderwijs). Bovendien zullen monitorrapportages worden opgesteld (met gegevens op geaggregeerd (opgeteld) niveau). In principe kunnen van een gegevensbestand op individueel niveau, ook gegevens op schoolniveau worden verkregen. Dergelijke informatie valt in principe onder de Wet Openbaarheid van Bestuur. Dit betekent dat indien derden een aanvraag om schoolinformatie doen aan de gemeente, deze de informatie openbaar dient te maken. Inwilliging van verzoeken is verplicht, tenzij het verzoek in strijd is met de WBP. Het is dan ook van belang dat de gemeente met de schoolbesturen vooraf duidelijke afspraken maakt over welke gegevens verzameld worden, waarom en wanneer, voor wie ze bedoeld zijn, et cetera. We noemen deze afspraken de 'privacyprocedure' (zie hieronder).

DE PRIVACYPROCEDURE

De privacyprocedure dient ertoe om:

- de schoolbesturen vooraf te informeren over administratieve/monitorinitiatieven;
- de schoolbesturen te informeren over mogelijke consequenties van de wetgeving (WBP en WOB);
- gezamenlijk met de schoolbesturen afspraken te maken over gegevensverzameling en rapportages;
- de schoolbesturen daarmee een waarborg te bieden: gegevensverzameling en rapportages vinden pas plaats na voorinformatie en na

schriftelijke instemming door de schoolbesturen;

- het draagvlak te versterken voor het lokaal onderwijsbeleid;
- een afspraak en aanspreekpunt te hebben, indien scholen slecht aanleveren.

Belangrijke instrumenten voor deze procedure zijn een *Kaderovereenkomst* en *instemmingsverklaringen*. Middels een Kaderovereenkomst tussen gemeente en schoolbesturen worden voor meerdere jaren algemene afspraken gemaakt over gegevensverzameling en rapportages (de hoofdregels). Bij uitbreiding van de gegevensverzameling (bijv. voor taal- en rekenprestaties bo) of bij andere procedures ten aanzien van de rapportages worden aparte schriftelijke instemmingsverklaringen opgesteld. Deze bevatten onder meer het doel, het tijdstip en de inhoud. Schoolbesturen ondertekenen deze, voordat met de gegevensverzameling, danwel rapportage, wordt gestart.

In Bijlage 2 en 3 staan ter illustratie voorbeelden van een:

- kaderovereenkomst tussen gemeente en schoolbesturen (bijlage 2);
- instemmingverklaring tussen schoolbesturen en de gemeente Blauwburg (bijlage 3).

BIJLAGE 2 VOORBEELD INSTEMMINGSVERKLARING

toetsgegevens taal en rekenen 2009/10

<plaats en datum>

Uitbreiding monitorafspraken tussen:

- de Blauwburgse schoolbesturen basisonderwijs, mede namens de onder hen ressorterende scholen;
- de gemeente Blauwburg.

Ten behoeve van:

De oplevering van (rapportages op basis van) toetsgegevens taal en rekenen van Blauwburgse basisscholen door de gemeente aan de Blauwburgse schoolbesturen, in het kader van de monitoring en evaluatie van lokaal onderwijsbeleid.

DOEL VAN DE AFSPRAKEN

In het kader van de Onderwijsmonitor Blauwburg zijn de toetsresultaten taal en rekenen van toetsen uit het Cito-LOVS relevant. Het betreft Taal- en Rekentoetsen voor groep 2, 4, 6 en 8. In het schooljaar 2009/10 wordt gestart met het gebruik van de toetsgegevens voor de Onderwijsmonitor Blauwburg. Hiertoe worden bij de basisscholen de leerlingsscores opgevraagd van een aantal Cito-LOVS-toetsen. Aangezien het leveren van deze gegevens een uitbreiding betekent van al bestaande afspraken tussen de Blauwburgse schoolbesturen en de gemeente Blauwburg, is conform de Kaderovereenkomst Monitor Blauwburg 2009-2012 een uitbreiding van deze afspraken noodzakelijk. De uitbreiding betreft de overdracht van de Cito-LOVS-toetsgegevens, het beheer ervan en de rapportages. De uitbreiding van de afspraken is geldig voor het schooljaar 2009/10. Voor de daarop volgende schooljaren worden nieuwe verklaringen opgesteld.

Voor alle duidelijkheid: alle afspraken tussen de Blauwburgse schoolbesturen en de gemeente gelden binnen de afgesproken procedures die de schoolbesturen met het College van Burgemeester en Wethouders hebben vastgelegd in de al genoemde Kaderovereenkomst Monitor Blauwburg 2009-2012, waarin onder meer is vastgelegd op welke wijze omgegaan zal worden met stedelijke rapportages, schoolrapportages, verzoeken van derden en rapportages over nieuwe variabelen.

TOETSgegevens TAAL EN REKENEN

De schoolbesturen en de gemeente zijn overeengekomen dat de Blauwburgse basisscholen in het kader van de Onderwijsmonitor Blauwburg een selectie van toetsgegevens aan de gemeente leveren. Het betreft gegevens op zowel leerling- als schoolniveau. Hierbij neemt de gemeente de geldende privacyvoorwaarden in acht, zodat de privacy van leerlingen gewaarborgd blijft. De privacy op schoolniveau is geregeld volgens onderstaande afspraken. In het schooljaar 2009-2010 worden van alle scholen taaltoetsgegevens verzameld in groep 2, 4, 6 en 8. Het gaat om de volgende toetsen:

Groep 2

<i>Taal</i>	<i>Rekenen</i>
– Taal voor kleuters	– Ordenen

Groep 4

<i>Taal</i>	<i>Rekenen</i>
– Lezen met begrip (SBR en SVR)	– Rekenen en Wiskunde
– Woordenschat	

Groep 6

<i>Taal</i>	<i>Rekenen</i>
– Begrijpend lezen	– Rekenen en Wiskunde
– Leeswoordenschat	

Groep 8

<i>Taal</i>	<i>Rekenen</i>
– Begrijpend lezen	– Rekenen en Wiskunde
– Leeswoordenschat	

De gemeente beheert en gebruikt de gegevens uitsluitend in het kader van de Onderwijsmonitor Blauwburg.

RAPPORTAGES

Stedelijke rapportages

De gemeente stelt een stedelijke monitorrapportage op over de Cito-LOVS-toetsgegevens taal en rekenen, waarin de gemiddelde Blauwburgse scores van alle leerlingen en alle scholen worden vermeld. Hierbij worden uitsplitsingen gemaakt naar doelgroep (en eventueel naar wijk en naar Citogroep). In de stedelijke rapportage zijn individuele scholen niet herkenbaar.

Deze stedelijke rapportage wordt door de gemeente geleverd aan de schoolbesturen.

Rapportages voor schoolbesturen over scholen die het betreffende schoolbestuur ressorteren

De gemeente stelt naast de stedelijke rapportage op verzoek ook rapportages op voor schoolbesturen waarin de gegevens van de onder het betreffende schoolbestuur ressorterende scholen (herkenbaar) zijn opgenomen. Deze schoolgegevens worden door de gemeente uitsluitend geleverd aan het schoolbestuur waaronder de betreffende scholen ressorteren.

INSTEMMINGSVERKLARING

De ondergetekenden verklaren in te stemmen met de beschreven voorstellen.

Het schoolbestuur verleent, mede namens de onder het eigen bestuur ressorterende scholen, toestemming aan de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente *Blauwburg* tot het verzamelen en beheren van de Cito-LOVS-toetsgegevens taal en rekenen 2009/10 en het rapporteren aan de schoolbesturen.

Het bestuur

(naam schoolbestuur invullen)

Namens deze

(naam en functie binnen schoolbestuur invullen)

Datum:

Plaats:

Handtekening:

De gemeente Blauwburg,

Namens deze,

(naam en functie binnen afdeling invullen)

Datum:

Plaats:

Handtekening

BIJLAGE 3 VOORBEELD KADEROVEREENKOMST

Monitor Blauwburg 2009-2012

Afspraken over gegevensverzameling en rapportages

<plaats en datum>

Afspraken tussen:

- De Blauwburgse schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs, mede namens de onderhen ressorterende scholen; en
- De gemeente Blauwburg, mede namens het college van burgemeester en wethouders.

Ondergetekenden verklaren dat zij in het kader van monitoring en evaluatie van het lokaal onderwijsbeleid instemmen met de hierna volgende afspraken inzake 'de inhoud en procedures omtrent rapportages en gegevensverzameling Monitor Blauwburg'.

1. STEDELIJKE RAPPORTAGES

In opdracht van de Blauwburgse schoolbesturen en het college van burgemeester en wethouders worden door de hiertoe aangewezen instituten rapportages op stedelijk niveau opgesteld ten behoeve van het gemeentebestuur, de schoolbesturen, scholen, medezeggenschapsraden, de Rijksoverheid en de Rijksinspectie. De gegevens in deze stedelijke rapportages zijn niet herleidbaar tot afzonderlijke scholen: direct, noch indirect door combinaties van andere gegevens. Conceptrapportages komen altijd eerst aan de orde in de stuurgroep LEA Blauwburg. Daar wordt besloten in welke vorm de rapportage kan worden vrijgegeven voor verdere verspreiding. Voorts kan, indien de gemeente en schoolbesturen dat wensen, een onderscheid worden gemaakt tussen de diverse schoolsoorten en -typen, onder de voorwaarde dat ook dit niet herleidbaar is tot afzonderlijke scholen.

2. BESTUURS- EN SCHOOLRAPPORTAGES

- a. Elke school en het betreffende bestuur hebben in principe recht op een rapportage over de gegevens van de eigen school/scholen. Dit maakt onderdeel uit van de informatie-service voor scholen en besturen. De schoolbesturen krijgen niet de beschikking over de schoolrapportages van scholen die ressorteren onder andere schoolbesturen.
- b. Een gedeelte van de monitorgegevens is aanwezig bij de gemeente. In het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) is het mogelijk dat de gemeente op verzoek van derden verplicht kan worden tot levering van bepaalde gegevens op schoolniveau (zie bijlage 1). Vanwege de WOB dient dan in principe herkenbaar te worden gepubliceerd over deze bij de gemeente aanwezige gegevens.

3. VERZOeken VAN DERDEN OM RAPPORTAGES EN OPENBAARHEID

Schoolspecifieke gegevens die bij de gemeente aanwezig zijn moeten in principe ter beschikking worden gesteld aan derden die daarom verzoeken. Derden die verzoeken doen om informatie omtrent (herkenbare) schoolspecifieke gegevens die aanwezig zijn bij een onderzoeksbureau worden altijd doorverwezen naar het betreffende schoolbestuur. In 'instemmingsverklaringen' geven schoolbesturen uitsluitend instemming tot rapportage- en gege-

vensverstrekking aan de genoemde partijen. Op basis van deze schriftelijke verklaringen wordt rapportage aan overige partijen geweigerd.

4. NIEUWE VARIABLEN EN/OF RAPPORTAGES

De afspraken met betrekking tot de stedelijke en schoolrapportages beperken zich in eerste instantie tot de in bijlage 2 limitatief opgesomde variabelen binnen de monitor Blauwburg. Deze variabelen zijn merendeels al bij de gemeente aanwezig of worden jaarlijks door de gemeente opnieuw verzameld.

In geval van:

- uitbreiding van de in bijlage 2 genoemde variabelen; of
- overige gegevensverzameling door andere instellingen of bureaus in het kader van monitoring en evaluatie van onderwijs- of jeugdbeleid; of
- andere procedures ten aanzien van rapportages;

worden aparte schriftelijke instemmingsverklaringen opgesteld door de betrokken partijen.

Dergelijke nieuwe verklaringen bevatten een nauwkeurige beschrijving van variabelen, doelen, tijdsperiode en partijen die een herkenbare rapportage ontvangen. Dit betekent dat de afspraken zoals vastgelegd in deze 'Kaderovereenkomst Monitor Blauwburg 2008-2012' altijd van toepassing zijn op in de toekomst eventueel te maken nieuwe afspraken omtrent variabelen, procedures en gegevensverzameling. Binnen het besturenoverleg worden voorafgaand expliciet afspraken gemaakt over geplande uitbreidingen of wijzigingen.

5. PRIVACYBESCHERMING OP PERSOONSNIVEAU

De gemeente Blauwburg verplicht zich uiteraard tot het beheren van persoonsgegevens i.h.k.v. de onderwijsmonitor tot de WBP-richtlijnen. Op persoonsniveau wordt zoveel mogelijk niet herkenbaar informatie uitgewisseld. Waar dit wel nodig is wordt de WBP-vereisten nagekomen (zie ook de Bijlage 1).

6. BIJLAGEN BIJ DEZE KADEROVEREENKOMST

De bijlagen worden geacht een geheel te vormen met deze verklaring. De in bijlage 2 genoemde variabelen kunnen in de Monitor Blauwburg verzameld worden en in (herkenbare) school- en bestuursrapportages aan bod komen dan wel aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Blauwburg verstrekt worden.

7. ONDERTEKENING

Het bestuur

(naam schoolbestuur invullen)

Namens deze

(naam en functie binnen schoolbestuur invullen)

Datum:

Plaats:

Handtekening:

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Blauwburg,
Namens dezen, het hoofd van de afdeling onderwijs van de gemeente Blauwburg

Datum:

Plaats:

Handtekening:

De Blauwe Ogen reeks is bedoeld voor gemeenten, schoolbesturen en andere LEA-partners.

De serie gaat over de opzet en uitvoering van monitoring en evaluatie van de Lokale Educatieve Agenda. Deze reeks bestaat uit vier publicaties. In **Blauwe Ogen 0. Uitleg** worden de hoofdlijnen uitgelegd. In de andere delen van de reeks vindt u praktische voorbeelden die u kunt gebruiken bij uw M&E LEA:

- **Blauwe Ogen 1** bevat een M&E-plan.
- **Blauwe Ogen 2** bevat een rapportage waarin de Lokale Staat van het Onderwijs in beeld gebracht wordt en waarin getallen worden teruggekoppeld naar beleid.
- **Blauwe Ogen 3** gaat over de evaluatie van uw LEA-beleid. Hiervoor heeft u onder andere monitorgegevens nodig.

Eerdere uitgaven over monitoring en evaluatie van de LEA zijn:

- *Blauwe Ogen, monitoring en rekenschap in het Lokaal Onderwijsbeleid* (2006). Utrecht: Oberon.
- *De LEA-monitor, een voorbeeldenrapportage* (2008). Utrecht: Oberon.

Alle uitgaven zijn ook terug te vinden op www.delokaleeducatieveagenda.nl.

ISBN 978 90 77737 47 7

Oberon

COLOFON

TEKST: W. DE WIT, M. HULSEN, A. DONKERS EN E. VAN AARSEN (OBERON) • VORMGEVING: CAS DE VRIES, DVADA, UTRECHT • DRUK: USP BV, UTRECHT • FOTO VOORKANT MAP: SIJMEN HENDRIKS

© Oberon, 2009

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden, op wat voor wijze dan ook, of opgeslagen worden in een gegevensbestand zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.